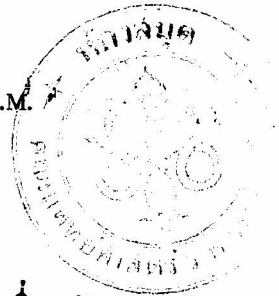

รายงานเบื้องต้นเกี่ยวกับ Toxoplasmosis ในแมว

โดย

นายแพทย์ อานนท์ ประทีตสุนทรसार พ.บ., M.P.H. & T.M.

แผนกพยาธิวิทยา คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
(หัวหน้าแผนก : ศาสตราจารย์ภิรมย์ สุวรรณเคมีย์)

Toxoplasmosis หมายถึงการติดเชื้อโปรโตซัว *Toxoplasma gondii* คนและสัตว์มากชนิดสามารถติดเชื้อโปรโตซัวนี้ได้ แต่ในประเทศไทยยังไม่เคยมีรายงานว่าพบในคน ทั้งที่แพทย์ฝ่ายรักษาผู้ป่วยที่มีอาการและการตรวจร่างกายชวนให้สงสัยว่าเป็นโรค Toxoplasmosis บ่อยๆ ทั้งนี้เนื่องจากว่าการวินิจฉัยโรคนี้ของตรวจพบปาราสิตจากผู้ช่วย หรือตรวจพบแอนติบอดีในผู้ป่วย แต่ก็ยังไม่มีห้องปฏิบัติการในประเทศไทย พร้อมที่จะช่วย การวินิจฉัยให้แน่นอนได้

โรคนี้พบในคนวัยต่าง ๆ เป็นจำนวนหลายร้อยแล้ว แต่ก็ยังไม่ทราบว่าโปรโตซัวที่เข้ในตัวทำให้เกิดโรคเข้ร่างกายคนอย่างไร เช่นแต่เข้อกันว่าถ้าทารกหรือเด็กเล็กเป็นโรคนี้ ก็คงจะได้รับการติดเชื้อระหว่างอยู่ในครรภ์มารดา แต่ตัวมารดาเองจะได้รับเชื้อมาอย่างไรก็ยังไม่มีการทราบ ผู้ศึกษาเรื่องของ *Toxoplasma* หลายท่าน

เชื่อว่าคนและสัตว์จะติดเชื้อของกันไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง ในการติดเชื้อโปรโตซัวนี้ Eyles et al. (1959) ได้ตรวจสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่ารวม 20 ชนิด พบว่าสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ที่เกี่ยวของกับคนมี Toxoplasmosis ในเปอร์เซ็นต์สูงบ้างและต่ำบ้าง ส่วนสัตว์ป่าหรือสัตว์ที่ไม่ใกล้ชิดกับคนนั้นตรวจไม่พบว่ามี Toxoplasmosis เลย, Jones et al (1957) ตรวจแมว 140 ตัว ในเมมฟิส รัฐเทนเนสซี โดยเขาเนอสมองแมวมาฉีกเข้าไปในหนูขาวแล้วตรวจหา *Toxoplasma* จากหนูขาว ได้ผลว่า 24.3 เปอร์เซ็นต์ของแมวที่เขามาตรวจมี *Toxoplasma*

รายงานนี้เป็นรายงานเบื้องต้นของความพยายามที่จะตรวจหา Toxoplasmosis ในสัตว์ในประเทศไทย ความพยายามนี้โครงการที่จะตรวจหา Toxoplasmosis ในสัตว์ที่ใกล้ชิดกับคนหรือสัตว์เลี้ยงให้ไ้มากชนิดที่สุด และแต่ละชนิดให้ไ้จำนวนมากพอเป็นสถิติที่เชื่อถือได้ ในเวลาพร้อมๆ

กันก็จะตรวจหา Toxoplasmosis ในคน ด้วยวิธีต่าง ๆ ตามแต่ความสามารถจะอำนวยให้ ซึ่งจะได้ผลในขั้นปลายว่า Toxoplasmosis ของคนหรือสัตว์ในประเทศไทย มีหรือไม่ การที่เลือกตรวจหา Toxoplasma จากแมวก่อนสัตว์เลี้ยงอื่น ก็เพราะมีรายงานจำนวนมากกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนป่วยด้วยโรค Toxoplasmosis กับแมวที่มีอาการป่วยด้วยโรคนี้ (Sabin, 1941; Siim, 1951; Beattie, 1955; Borgen et al., 1956; Gibson and Eyles, 1957).

วิธีการ

วิธีการอาศัยวิธีของ Jones (1957) เป็นหลักโดยคัดแปลงบ้าง ในตอนแรกใช้แมวขนาดกลางหรือใหญ่ที่ขี้ไค้และยังมีชีวิตอยู่ เอามาวางยาสลยจนตายแล้วผ่าเอาสมอง แต่ต้องเสียบค่าใช้จ่ายมาก จึงใช้เพียงสามสมองแรกเท่านั้น ต่อมาใช้วิธีขอสมองแมวจากสัตว์แพทย์ โดยขอให้สัตว์แพทย์รยผ่าเอาสมองแมวที่ตายด้วยโรคต่าง ๆ เก็บรักษาไว้ในตู้เย็นแล้วรยนำสมองแมวนั้นมาใช้ภายในไม่เกิน 24 ชม. รวมไค้สมองแมวมานี้ทั้งหมด 10 สมอง วิธีทำคือเลือกเอาเนอสมองแมวบริเวณคอร์เทกซ์ หนักประมาณ 10 กรัม มายคให้ละเอียดโดยใช้โกร่งแก้วผสมกับน้ำเกลือ

นมมีล จำนวน 30 ลบ. ซม. ซึ่งเคิมเพนนิซิลิน 10,000 ยูนิต และ สเตรปโตไมซิน 1 มิลลิกรัม คอ้ 1 ลบ. ซม. คอ้ไปก็เอาเนอสมองบคละเอียคในน้ำเกลือชนิดคเข้าไปในช่องทอ้งของหนูขาว โดยใช้หนูขาว 6 ตัวคอ้หนงสมองแมว แต่ไม่ไค้คคอ้โคินอาชิตทให้หนูขาวคยอย่างที่ Jones รยงานไว้ เมอครบอาทคยทหนง ทสอง และทสี่ จึงทำให้หนูขาวตาย ครงละสองตัวแล้วทำ smears จากน้ำในช่องทอ้ง จากเนอคย และจากเนอสมอง เอาไปย้อมคย Wright stain เช่นเคียวกย้อมฟิล์มโลหิตแล้วตรวจคยกลอ้งจุลทัศน์โดยใช้ Oil immersion objective.

ผล และ อภิปราช

ผลการตรวจน้ำในช่องทอ้ง เนอคย และสมอง ของหนูขาวซงฉีด brain suspension จากแมว 10 ตัว เข้าช่องทอ้ง ปรากฏว่ายังไม่พย Toxoplasma gondii เลย การตรวจจากสมองแมวจำนวนเพียงเท่านี้ยังไม่มากพอที่จะลงความเห็นไค้ว่าแมวในกรุงเทพ มีปราสาทหินหรือไม่มี คิงนจะคอ้งตรวจหาเคิมเคิมคอ้ไปอีกมาก กว่าจะสรุปลงความเห็นไค้ แต่คจะใช้เวลาานสำหรับรยงานนทจะตรวจแมวไค้มากพอจึงเสนอรยงานชนแรกนไว้ชวตรวจก่อน

สรุป

รายงานเบื้องต้นในการตรวจหา *Toxoplasma gondii* จากสมองแมว 10 ตัว โดยฉีกเข้าไปในช่องท้องของหนูขาว ปรากฏผลว่าตรวจไม่พบเลย.

ขอขอบคุณ นายสัตวแพทย์ จิตร วรมนตรี ที่ช่วยจัดหาสมองแมวให้.

เอกสาร

1. Eyles, D.E. et al., 1959. The prevalence of toxoplasmosis in wild and domesticated animals of the Memphis region. *Am. J. Trop. Med. & Hyg.* 8: 505
2. Jones, F.E. et al., 1957. The prevalence of toxoplasmosis in the domestic cat. *Am. J. Trop. Med. & Hyg.* 6: 820

(Abstract from the foregoing article)

A Preliminary Study on the Prevalence of Toxoplasmosis in Cats

by

Anond Pradatsundarasar M. D., M. P. H. & T. M.

Dept. of Pathology, Chulalongkorn Hospital Medical School.

(Head of Dept.: Prof. Pirom Suvanyateme)

Brain tissue from 10 cats were inoculated intraperitoneally into mice, each brain for six mice. Mice were sacrificed one, two and four weeks after inoculation, two mice at a time. Smears were made of peritoneal exudate, liver and brain of mice, and the smears were stained with Wright stain. Examination of all stained smears for *Toxoplasma gondii* revealed negative result.